
OBSAH

Část I. Pojem dyslexie, její teorie a problémy

1. Pojem dyslexie	10
1.1 Diagnostický a statistický manuál DSM-IV-TR	10
1.2 Mezinárodní klasifikace nemocí ICD-10	14
1.3 Výhrady k diskrepanci IQ – čtení	15
2. Markery	21
2.1 Deskriptivní markery	21
2.2 Substantivní markery	26
2.3 Topické markery	27
2.4 Doplnkové markery	28
2.5 Korelace	28
3. Obraz dyslexie a její typy	32
3.1 Typologie podle Z. Matějčka	32
3.2 Inverzní tendence	34
3.3 Typologie podle D. Bakkerá	40
4. Fonologická teorie	45
4.1 Podstata fonologické teorie	45
4.2 Včasné vyhledávání a pomoc rizikovým dětem	47
4.3 Skladba fonologických schopností	48
4.4 Vztah mezi složkami fonologické schopnosti a jejich vývoj	52
4.5 Vztah fonologických schopností ke čtení	53
4.6 Dekódování fonologické versus ortografické	58
4.7 Soulad ortograficko-fonologický ve vztahu ke čtení a dyslexii	65
5. Hypotéza dvojího deficitu a teorie rychlého zpracování podnětů	72
5.1 Historie	72
5.2 Test rychlého pojmenování	73
5.3 Vztah časového deficitu a fonémového uvědomění	74
5.4 Diagnostická schopnost testu rychlého pojmenování	77
5.5 Teorie rychlého zpracování podnětů	78
6. Teorie vizuálního deficitu	83

7. Magnocelulární teorie	88
7.1 Magnocelulární a parvocelulární systém	88
7.2 Sustentativní a tranzitorní systém	93
7.3 Testy užívané při vyšetřování magnocelulární funkce	96
8. Cerebelární (mozečková) teorie	100
9. Neurobiologický přístup	105
9.1 Analýza post-mortem	105
9.2 Aplikace zobrazovacích metod	107
9.3 Evokované potenciály	114
10. Úrovně, na kterých dyslexie existuje	140
11. Je výklad jednotlivých teorií vyčerpávající?	143
12. Pracovní paměť	145
12.1 Model pracovní paměti	146
12.2 Pracovní paměť a čtení	154
12.3 Pracovní paměť a dyslexie	156
13. Prostředí, dědičnost a vývoj čtení	168
13.1 Úvod a základní pojmosloví	168
13.2 Metodologie	169
13.3 Vlivy dědičnosti a prostředí na čtenářské vlastnosti	171
13.4 Vliv rodinného prostředí na pozdější čtení	172
13.5 Působení rodičů-dyslektiků na dítě	177
14. Dlouhodobé účinky dyslexie na život jedince	181

Část II. Čtení a oční pohyby

15. Oční pohyby	186
15.1 Oční pohyby obecně	186
15.2 Oční pohyby a čtení	192
16. Percepční rozpětí	195
16.1 Pojem percepčního rozpětí a metody výzkumu	195
16.2 Percepční rozpětí a čtení	203
17. Čerpání čtenářské informace a oční pohyby	224
18. Pozornost, čtení a oční pohyby	227
18.1 Pozornost a percepční rozpětí	227
18.2 Přesuny pozornosti a oční pohyby	229

18.3	Pozornost zjevná versus skrytá	233
18.4	Úrovně pozornosti	239
18.5	Pozornost mikro- a makrokuželová	243
18.6	Integrace pozornosti a očních pohybů jako podmínka čtení	246
19.	Kontrola očních pohybů při čtení	251
19.1	Úrovně kontroly – kdy a kam oči přemístit	251
19.2	Vliv parafoveální informace na rozhodování, kdy a kam oči přemístit	252
19.3	Fixační pozice	257
19.4	Sakády	259
19.5	Individuální rozdíly v očních pohybech při čtení	266
20.	Modely čtení	271
20.1	Morrisonův procesní model	272
20.2	Procesní model E-Z Reader	275
20.3	O'Reganův okulometrický model	280
21.	Oční pohyby a pracovní paměť	284
21.1	Role očních pohybů v pracovní paměti	284
21.2	Vztah pracovní paměti, čtení a očních pohybů	287

Část III. Oční pohyby u dyslektiků

22.	Z historie výzkumu očních pohybů u dyslektiků	290
22.1	Pavlidisův výzkum	290
22.2	Reakce na Pavlidisův výzkum	291
22.3	Soudobý pohled	296
23.	Mozečková hypotéza a oční pohyby	298
23.1	Nystagmus a jeho funkce při vizuálním sledování	298
23.2	Nystagmus a dyslexie	300
23.3	Senzoricko-motorické učení dyslektiků	302
24.	Antisakády	306
24.1	Pojem antisakády	306
24.2	Antisakády a diagnostika dyslexie	309
25.	Expresní sakády	313
25.1	Pojem expresní sakády	313
25.2	Expresní sakády a dyslexie	316
26.	Sakády dyslektiků	320
26.1	Sakády v neverbálních úlohách	320
26.2	Účinek gravitačního středu a adjustace čtenářských sakád	334

27. Fixační instabilita	340
28. Vergence a binokulární kontrola	346
28.1 Vergence při čtení a binokulární (fixační) stabilita	346
28.2 Test Dunlopové	347
28.3 Binokulární instabilita a její náprava	351
28.4 Vergence a fonologické schopnosti	352
28.5 Binokulární kontrola během sakád	353
29. Plynulé sledovací oční pohyby	357
Doslov	366
Příloha	367
Literatura	368